

235464 – كىشىلەرنىڭ ئەمەللىرىنىڭ پەرقلىق بولۇشى بىلەن سىرات كۆرۈكىدىن ئۆتۈش ئەھۋالىمۇ پەرقلىق بولىدىغانلىقى توغرىسىدا

سۇئال

سىرات كۆرۈكىدىن ئۆتۈشتە ئۈستىگە چىقىشتا مىڭ يىل ۋە تۆۋەنگە چۈشۈشتە مىڭ يىل كېتىدۇ دېگەن سۆز توغرىمۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

سىرات دېگەن جەھەننەمنىڭ ئۈستىگە قويۇلغان كۆرۈك بولۇپ-ئاللاھ جەھەننەمدىن ساقلىسۇن- ئىنسانلار ئۆزلىرىنىڭ دۇنيادا قىلغان ئەمەللىرىنىڭ ھېسابى بويۇنچە ئۆتىدۇ، بەزى كىشىلەر كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچىلىك ئارىلىقتا ئۆتۈپ كېتىدۇ، بەزىلەر چاقماقتەك، بەزىلەر شامالدەك، بەزىلەر ئۇچقۇر ئاتتەك ۋە يەنە بەزىلەر ئۇلاغلىق يولۇچىدەك ئۆتۈپ كېتىدۇ، بەزىلەر ئىتتىك مېڭىپ، بەزىلەر پىيادە مېڭىپ، بەزىلەر ئۆمۈلەپ ئۆتىدۇ، بەزىلەر ئىلمەككە ئېلىنىپ قىلىپ دوزاخقا تاشلىنىدۇ، ھەر كىم ئۆزىنىڭ قىلغان ئەمىلى ھېسابى بويۇنچە بولىدۇ.

ئەبۇ سەئىد ئەلخۇدەرى رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ئۇزۇن ھەدىستە: «ئاندىن كۆرۈككە كەلتۈرۈلىدۇ، كۆرۈك جەھەننەمنىڭ ئۈستىدە قېلىنىدۇ، بىز: ئى ئاللاھنىڭ رەسۇلى! كۆرۈك دېگەن نېمە؟ دەپ سورىساق، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «تېپىلغاق پاتاقلىق بولۇپ، ئۇنىڭ ئۈستىدە يۇلۇپ ئالىدىغان ئىلمەك، ئوقۇرۇق، چىشلىق تىكەنلىك چاتقاللار بولىدۇ، بۇ تىكەنلەر سەئدان دېيىلىدۇ، مۇئىمىن بۇنىڭدىن كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچىلىك، چاقماقتەك، شامالدەك، ئۇچقۇر ئاتتەك، ئۇلاغلىق يولۇچىدەك ئۆتۈپ كېتىدۇ، ساق سالامەت قۇتۇلىدىغانلار بولىدۇ، بەدەنلىرى زېدە بولۇپ قۇتۇلىدىغانلار بولىدۇ، بېشىچە جەھەننەمنىڭ ئوتىغا چۈشۈپ كېتىدىغانلار بولىدۇ، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئاخىرى ئۆمىلەپ بولسىمۇ ئۆتىدۇ». [بۇخارى رىۋايىتى 7439-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 183-ھەدىس].

مۇسلىم مۇنۇ سۆزنى زىيادە قىلدى، ئەبۇ سەئىد مۇنداق دەيدۇ: «سىرات كۆرۈكى قىلدىن ئىنچىكە ۋە قىلىچتىن ئىتتىك».

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ساق سالامەت قۇتۇلىدىغانلار بولىدۇ...» دېگەن سۆزىنىڭ مەنىسى: ئۇلار ئۈچ تۈرگە بۆلىنىدۇ: بىرىنچى تۈرىدىكىلەر ساق سالامەت ئۆتۈپ كېتىدۇ ھېچ قانداق بىر ئەزىيەت

يەتمەيدۇ. ئىككىنچى تۈرىدىكىلەر: ئىلىنىشىپ، تىتىلىپ كېيىن قويۇپ بېرىلىدۇ، قۇتۇلىدۇ. ئۈچىنچى تۈرىدىكىلەر: بېشىچە دۈم چۈشۈپ جەھەننەمگە تاشلىنىدۇ. ["نەۋەۋىينىڭ مۇسلىمغا قىلغان شەرھىسى" 3-توم 29-بەت].

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "سىرات دېگەن جەھەننەمنىڭ ئۈستىگە تىكلەنگەن كۆۋرۈك بولۇپ، ئۇ قىلدىن ئىنچىكە ۋە قىلچىتىن ئىتتىك بولۇپ كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ دۇنيادا قىلغان ئەمەللىرىنىڭ ھېسابى بويۇنچە ئۆتىدۇ، دۇنيادا ياخشىلىققا ئالدىرىغان كىشىلەر بۇ كۆۋرۈكتىنمۇ تىز ئۆتۈپ كېتىدۇ، ياخشىلىققا ئالدىرىغانلار ئالدىرىماي ئۆتىدۇ، ياخشى ئىشلارغا يامان ئىشلارنى ئارىلاشتۇرۇپ قىلغان ۋە ئاللاھ تائالا ئەيۇ قىلمىغان كىشىلەر بولسا، بەزىسى بېشىچە دوزاخقا تاشلىنىدۇ، ئاللاھ ئۇنىڭدىن ساقلىسۇن".

ئىنسانلار كۆۋرۈكتىن ئۆتۈشتە پەرقلىق بولىدۇ، بەزى كىشىلەر كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچىلىك ئارىلىقتا ئۆتۈپ كېتىدۇ، بەزىلەر چاقماقتەك، بەزىلەر شامالدىك، بەزىلەر ئۇچقۇر ئاتتەك يەنە بەزىلەر ئۇلاغلىق يولۇچىدەك ئۆتۈپ كېتىدۇ، بەزىلەر ئىتتىك مېڭىپ، بەزىلەر پىيادە مېڭىپ، بەزىلەر ئۆمۈلەپ ئۆتىدۇ، بەزىلەر ئىلمەككە ئېلىنىپ قىلىپ دوزاخقا تاشلىنىدۇ، بۇ كۆۋرۈكتىن پەقەت مۇئمىنلارلا ئۆتەلەيدۇ، كاپىرلار ئۆتەلمەيدۇ، ئۇلار قىيامەت مەيدانىدىنلا ئۇدۇل دوزاخقا ھەيدىلىدۇ». ["ياخشىلار باغچىسىنىڭ شەرھىسى" 1-توم 47-بەت].

كىشىلەرنىڭ سىراتتىن ئۆتۈشى توغرىسىدا بايان قىلىنغان قىسقا مەلۇمات، بۇ كىشىلەرنىڭ قىلغان ئەمىلى ھېسابى بويۇنچە بولىدۇ. دۇنيادا ئاللاھنىڭ ۋە ئاللاھقا تائەت-ئىبادەت قىلىشقا ئالدىرىغان كىشىلەر سىراتتىنمۇ ئالدىراپ ئۆتۈپ كېتىدۇ، ياخشىلىققا ئالدىرىغانلار ئالدىرىماي ئۆتىدۇ.

ئەمما سوئالدا بايان قىلىنغان كۆۋرۈكتىن ئۆتۈشتە مېڭ يىل ئىگىزگە چىقىپ ئاندىن مېڭ يىل پەسكە چۈشىدۇ دېگەن سۆزنىڭ ئەسلى بارلىقىنى بىلمەيمىز، قۇرئان-ھەدىستە بايان قىلىنغان دەلىلگە توختاش ۋاجىپ بولىدۇ.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.